

Natuurtoets recreatiepark King's Home

Concept, 4 augustus 2011

Natuurtoets recreatiepark King's Home

**Ecologische beoordeling ten behoeve van de
bestemmingsplanwijziging recreatiepark King's Home, Soest**

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

Verantwoording

Titel	Natuurtoets recreatiepark King's Home
Opdrachtgever	Parc KING'S HOME
Projectleider	F.D. Druijff MSc
Auteur(s)	Maikel Aragon van den Broeke, MSc
Tweede lezer	Herman Bouman
Projectnummer	4799579
Aantal pagina's	28 (exclusief bijlagen)
Datum	4 augustus 2011
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.

De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Relevante natuurbeschermingswetgeving	9
1.3 Uitgangspunten	10
1.4 Onderzoeksmethode	10
1.4.1 Tauw en Netwerk Groene bureaus	11
1.4.2 Beoogde bestemmingsplanwijziging	11
1.5 Leeswijzer	11
2 Plangebied en actuele natuurwaarden.....	13
2.1 Huidige situatie	13
2.2 Beschermde soorten	14
2.2.1 Flora	14
2.2.2 Grondgebonden zoogdieren.....	15
2.2.3 Vleermuizen	15
2.2.4 Vogels	15
2.2.5 Amfibieën	16
2.2.6 Reptielen	16
2.2.7 Vissen.....	17
2.2.8 Ongewervelden	17
2.3 Samenvatting tabel 2- en/of 3-soorten	17
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Overzicht mogelijke effecten	20
3.3 Toetsing aanwezige soorten	20
3.3.1 Grondgebonden zoogdieren.....	20
3.3.2 Vleermuizen	21
3.3.3 Vogels	22
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	23
4 Conclusies en aanbevelingen	25
4.1 Conclusies.....	25

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

5	Bronnen.....	27
5.1	Literatuur	27
5.2	Internetbronnen	28

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart plangebied
2. Toelichting natuurwetgeving

1 Inleiding

Om de voorgenomen bestemmingsplanwijziging van recreatiepark King's Home aan de Birkstraat 132 in Soest mogelijk te maken, is ondermeer deze effectbeoordeling flora en fauna uitgevoerd. Dit rapport beschrijft een globale effectbeoordeling van de beoogde wijziging(en) in het kader van natuurbeschermingswetgeving. In dit hoofdstuk wordt informatie over de aanleiding van de toetsing, de relevante wetgeving en de onderzoeksmethode beschreven.

1.1 Aanleiding en doel

Bij een bestemmingsplanwijziging dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurwetgeving is hier onderdeel van. Er dient inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van de eigenaar van parc King's Home heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de bestemmingsplanwijziging van de huidige functie van het perceel aan de Birkstraat 132. Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een oriënterende natuurtoets. Een beschrijving van de beoogde bestemmingsplanwijziging is opgenomen in paragraaf 1.4.2.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vraag:

Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang, in hoeverre is de beoogde bestemmingsplanwijziging (mogelijk) strijdig met deze wetgeving, welke consequenties zijn daar aan verbonden, en wat betekent dit voor de verdere planvorming en/of uitvoering?

1.2 Relevante natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle plannen en/of activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). De NB-wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de NB-wet noodzakelijk. Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op meer dan acht kilometer afstand van het plangebied. Gezien de aard van de bestemmingsplanwijziging en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Toetsing van de beoogde bestemmingsplanwijziging aan de Natuurbeschermingswet 1998 is hierdoor niet noodzakelijk.

In de Wro is de planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vastgelegd. Toetsing hieraan vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Door het plangebied ligt een smalle strook bos dat is aangewezen als EHS en tevens grenst het plangebied aan gebieden die zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Dit betreft de eiken- / beukensingel die het plangebied doorsnijdt en het bos aan de zuidzijde. Gezien de aard van de bestemmingsplanwijziging (zie paragraaf 1.3) en het ongewijzigd blijven van de begrenzing van het plangebied ten opzichte van het wijzigingsbesluit uit 2009 is er geen aanleiding voor uitvoeren van een toetsing aan de EHS.

Samengevat is in deze rapportage, in het kader van de natuurbeschermingswetgeving, alleen de Flora- en faunawet van toepassing.

Een overzicht van beschermde gebieden in (de omgeving van) het plangebied is opgenomen in bijlage 1. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot de relevante natuurwetgeving is opgenomen in bijlage 2.

1.3 Uitgangspunten

- De bestemmingsplanwijziging omvat uitsluitend het mogelijk maken van de bouw van grotere chalets op het park. Het park behoudt dezelfde begrenzing en wordt niet uitgebreid in oppervlakte of bezoekersaantallen. In deze rapportage wordt geen toetsing aan de EHS uitgevoerd.
- In deze rapportage wordt er van uit gegaan dat de bestemmingsplanwijziging uitsluitend bouw en sloop van chalets als ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt.
- Voor de quickscan is geen terreinbezoek uitgevoerd.

1.4 Onderzoeksmethode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Verschillende literatuur- en verspreidingsgegevens;

- Eerder uitgevoerd ecologisch onderzoek op het recreatiepark [van den Bijtel, 2007];
- Expert judgement.

Op basis van bovenstaande gegevens en habitateisen van soorten is inzichtelijk gemaakt welke (strikt) beschermde soorten in of nabij het plangebied verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van recente inventarisaties. De beoogde bestemmingsplanwijziging is vervolgens getoetst op deze (strikt) beschermde soorten.

1.4.1 Tauw en Netwerk Groene bureaus

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten. Het Netwerk Groene Bureaus werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. De leden van het Netwerk Groene Bureaus zijn gespecialiseerd in ecologische advisering op het gebied van inrichting, beheer en beleid.

1.4.2 Beoogde bestemmingsplanwijziging

Op het perceel aan de Birkstraat 132 is conform het huidige bestemmingsplan verblijfsrecreatie mogelijk. Het perceel is aangemerkt als: 'recreatieve doeleinden I'. Met de bestemmingsplanwijziging wordt een intensivering van de verblijfsrecreatie (tot 70 m² chalets) mogelijk gemaakt. De bouw van meer chalets op het park wordt op deze manier mogelijk gemaakt. Een uitbreiding van het park valt hier niet onder en wordt zodoende dan ook niet getoetst. De nieuwe bestemming wordt getoetst aan de Flora- en faunawet.

1.5 Leeswijzer

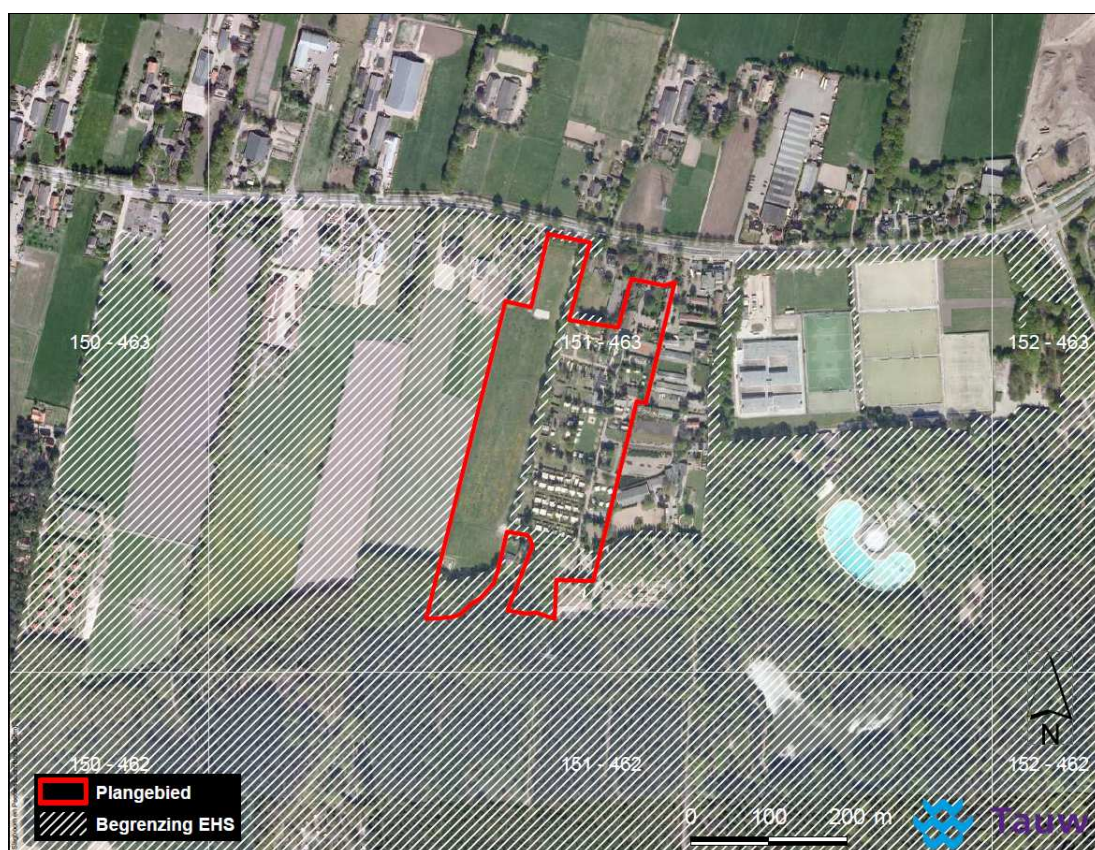
In hoofdstuk 2 wordt een beknopte beschrijving gegeven van het plangebied en de actuele natuurwaarden in het gebied op basis van verspreidingsgegevens. In hoofdstuk 3 volgt de toetsing, waarin de mogelijke effecten op beschermde soorten veroorzaakt door de beoogde bestemmingsplanwijziging worden beschreven. Hoofdstuk 4 bevat de conclusies van het oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna. Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

2 Plangebied en actuele natuurwaarden

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige staat en gebruik van het plangebied. Ook worden de beschermde soorten beschreven die op basis van verspreidingsgegevens en deskundigenoordeel mogelijk aanwezig zijn in het plangebied.

2.1 Huidige situatie

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 151 – 463. De onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied, EHS-begrenzing en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (rode contour) in de gemeente Soest. De gebieden die zijn aangewezen als EHS zijn wit gearceerd weergegeven.

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Soest. Het ligt aan de noordrand van de uitgestrekte bossen van de Utrechtse Heuvelrug, in het overgangsgebied tussen de Heuvelrug en de Eemvallei. Op circa één kilometer oostwaarts ligt de bebouwde kom van Amersfoort en circa één kilometer westwaarts de bebouwde kom van Soest. Aan de noordzijde grenst het terrein aan de Birkstraat. Aan de oostzijde grenst het park aan overige bebouwing en in het zuiden aan de uitgestrekte bossen (EHS-gebied) van de Utrechtse Heuvelrug. In het westen grenst het terrein aan het besloten agrarische cultuurland met her en der wat bebouwing en singels. Het park zelf beslaat een oppervlakte van een kleine vijf hectare.

Het park is ten delen ingericht met chalets, een ander deel met relatief kleine, vaste standplaatsen voor stacaravans en een deel met grasvelden bestemd voor caravans en tenten. Verspreid over het park staan vele solitaire bomen en boomgroepen. De kampeervelden worden omzoomd door boomsingels die zowel uit loof- als uit naaldbomen bestaan. In het uiterste zuiden van het terrein ligt een (doorgeschoten) eikenhakhoutbosje waarin een aantal speelvoorzieningen is aangebracht. De westgrens van het terrein wordt gevormd door een gefragmenteerde oude opgaande eiken-/beukensingel. De bomen van deze singel, die deels is ontstaan uit een beukenhaag, staan plaatselijk zeer dicht opeen.

2.2 Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (algemeen), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de verwachte en aanwezige, door de Flora- en faunawet beschermde, soorten in en nabij het plangebied beschreven. Op basis van verschillende literatuurbronnen en expert judgement is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen. Op basis van habitateisen en deskundigenoordeel is een overzicht gegeven van alle (strikt) beschermde soorten die daadwerkelijk in of nabij het plangebied verwacht worden.

2.2.1 Flora

Tijdens eerder soortgericht onderzoek [van den Bijtel, 2007] zijn in het plangebied geen soorten aangetroffen die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet. Uitsluitend tabel 1-soorten (Gewone vogelmelk en Brede wespenorchis) en meerdere Oranje lijst-soorten zijn daarbij aangetroffen.

In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor (strikt) beschermde vaatplanten. De aanwezigheid van vaatplanten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

2.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens [Broekhuizen *et al.*, 1992; Zoogdieratlas, 2011] en het aanwezige biotoop wordt verwacht dat de Eekhoorn, Das en Boomarter in of nabij het plangebied voor kunnen komen. Tijdens eerder uitgevoerd soortgericht onderzoek [van den Bijtel, 2007] is van deze drie soorten uitsluitend de Eekhoorn aangetroffen. De aanwezigheid van de Das en Boomarter kan echter ook niet met zekerheid worden uitgesloten. Het plangebied en de omgeving zijn, mede door de aanwezigheid van oud bos en voldoende foerageergelegenheid, geschikt voor de drie genoemde soorten. Overige (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren worden, door het ontbreken van geschikt biotoop, niet verwacht in het plangebied.

2.2.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en zijn daardoor strikt beschermd.

Op basis van verspreidingsgegevens [Limpens *et al.*, 1997; Zoogdieratlas, 2011] worden de volgende vleermuissoorten in of nabij het plangebied verwacht: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis, Baardvleermuis, Watervleermuis en de Franjestaart. De Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis zijn ook daadwerkelijk aangetroffen tijdens eerder soortgericht onderzoek [van den Bijtel, 2007].

Door de aanwezigheid van geschikte (grote) bomen kan (de omgeving van) het plangebied dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten zoals de Rosse vleermuis en Watervleermuis. Tevens kan de grotere, uit steen opgetrokken, bebouwing in het plangebied, door gebouwbewonende vleermuissoorten zoals de Gewone dwergvleermuis worden gebruikt als verblijfplaats.

Ook kunnen het plangebied en de directe omgeving, door de aanwezigheid van zeer veel groenstructuren en groene elementen dienen als vliegroute en/of foerageergebied van alle bovengenoemde vleermuissoorten.

2.2.4 Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. De broedperiode loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten deze periode zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan beschermd. Tevens zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, de zogenaamde categorie 1-4 soorten (zie bijlage 2). Ook is er een aantal vogelsoorten, de zogenaamde categorie 5-soorten (zie bijlage 2), die geen (directe)

jaarronde bescherming genieten, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is indien de soort kan voorkomen én negatieve effecten kan ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling.

Algemene broedvogels

Het plangebied biedt, ondermeer door de aanwezigheid van vele bomen en struiken, geschikte nestplaatsen voor algemene broedvogels. Tijdens eerder soortgericht onderzoek zijn vele algemene broedvogelsoorten ook daadwerkelijk waargenomen [van den Bijtel, 2007].

Vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie (categorie 1-4)

Het plangebied biedt, door de aanwezigheid van juiste bebouwing, geschikt nesthabitat voor de jaarrond beschermde Huismus en Gierzwaluw. Tijdens eerder soortgericht onderzoek is de Huismus ook daadwerkelijk broedend waargenomen [van den Bijtel, 2007]. De Gierzwaluw is daarbij uitsluitend foeragerend waargenomen boven het plangebied.

Overig beschermde vogelsoorten zoals de Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer en Torenvalk zijn tijdens eerder soortgericht onderzoek ook allemaal foeragerend in de nabijheid van het park waargenomen [van den Bijtel, 2007]. In theorie biedt het plangebied, door de aanwezigheid van grote (laan)bomen, geschikt nesthabitat voor deze soorten. De omgeving van het plangebied is overigens wel vele malen beter geschikt voor deze soorten.

De aanwezigheid van nesten van (de genoemde) vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie in het plangebied kan niet met zekerheid worden uitgesloten.

Vogelsoorten uit categorie 5

Vastgesteld is dat het plangebied meerdere geschikte nestplaatsen herbergt voor vogelsoorten die zijn opgenomen in categorie 5. Ook zijn tijdens eerder soortgericht onderzoek enkele categorie 5-soorten zoals de Koolmees, Pimpelmees en Grote bonte specht daadwerkelijk broedend waargenomen in het plangebied [van den Bijtel, 2007].

2.2.5 Amfibieën

In het plangebied is uitsluitend geschikt winterbiotoop voor (strikt) beschermde amfibieën aanwezig. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater in (de directe omgeving van) het plangebied is zomerbiotoop niet aanwezig. Op basis van actuele verspreidingsgegevens [Herder *et al.*, 2009] kan de aanwezigheid van (strikt) beschermde amfibieën in het plangebied echter geheel worden uitgesloten.

2.2.6 Reptielen

In de directe omgeving van het plangebied is geschikt habitat voor de Hazelworm en Ringslang aanwezig [Herder *et al.*, 2009]. De Hazelworm komt relatief veel voor op de Utrechtse Heuvelrug, terwijl de Ringslang vooral ten noorden van het plangebied voorkomt [www.ravon.nl]. Het

plangebied zelf bevat geen geschikte habitatkenmerken voor de Hazelworm en Ringslang. De Hazelworm houdt zich ondermeer op onder of in boomstronken, tussen bladeren of tussen sprokkelhout. Het wordt onwaarschijnlijk geacht dat de Hazelworm structureel aanwezig is in het plangebied. Zodoende wordt de aanwezigheid van de Hazelworm in het plangebied niet verwacht.

De Ringslang is ondermeer gebonden aan water in veen- en riviergebieden. De soort houdt zich bij voorkeur op in overgangssituaties, waar naast gelegenheid om te zonnen ook voldoende schuilplaatsen aanwezig zijn. Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor deze soort. De aanwezigheid van de Ringslang wordt zodoende niet verwacht.

De aanwezigheid van overige (strikt) beschermde reptielen in het plangebied wordt, wegens het ontbreken van geschikt biotoop, eveneens uitgesloten.

2.2.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (oppervlaktewater ontbreekt) in het plangebied kan de aanwezigheid van (strikt) beschermde vissoorten worden uitgesloten.

2.2.8 Ongewervelden

Uit zowel literatuurgegevens als het aanwezige biotoop blijkt dat het niet aannemelijk is om (strikt) beschermde ongewervelde diersoorten zoals (strikt) beschermde dagvlinders, libellen en kevers in het plangebied te verwachten [Bos *et al.*, 2006; Dijkstra *et al.*, 2002; Turin, 2000]. Geschikt leefgebied waarin dergelijke soorten structureel kunnen voorkomen is niet aanwezig in het plangebied.

2.3 Samenvatting tabel 2- en/of 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en deskundigenoordeel zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de (strikt) beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De algemene soorten (tabel 1), waarvoor een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd. Rode Lijst-soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

Tabel 2.1 Beschermden soorten die op basis van verspreidingsgegevens en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig (kunnen) zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2 en/of 3)
Flora	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Grondgebonden zoogdieren	Eekhoorn , Das, Boommarter
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis , Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger , Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis , Baardvleermuis, Watervleermuis en de Franjestaart
Broedvogels (algemeen)	Meerdere soorten
Vogels met vaste nestlocatie (categorie 1-4)	Huisemus , Gierzwaluw, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer, Torenvalk
Vogels met vaste nestlocatie (categorie 5)	Meerdere soorten
Reptielen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Amfibieën	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vissen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Ongewervelden	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>

De dik gedrukte soorten zijn tijdens eerder soortgericht onderzoek ook daadwerkelijk aangetroffen in het plangebied [van den Bijtel, 2007].

3 Toetsing Flora- en faunawet

Om een effectbeoordeling uit te kunnen voeren, dient bepaald te worden welke beschermde dier- en plantensoorten aanwezig (kunnen) zijn. Dit is in hoofdstuk 2 beschreven. In dit hoofdstuk worden mogelijke effecten in kaart gebracht, zodat kan worden getoetst of de verwachte effecten negatief zijn voor de (mogelijk) voorkomende soorten.

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. In deze wet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (licht beschermd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik en deze worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

- Tabel 1-soorten: de meest algemene soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten (bijlage IV) en een selectie van ernstig bedreigde soorten

Van deze soorten mag de zogenaamde 'gunstige staat van instandhouding' niet worden geschaad. Daarnaast kent de wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Deze periode loopt voor de meeste soorten globaal van half maart tot half juli. In functie zijnde nesten van broedvogels zijn overigens ook buiten deze periode beschermd. Voorbeelden hiervan zijn de Meerkooi en de Fuut, die ook broeden buiten de broedperiode van half maart tot half juli. Daarnaast zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2. Hieraan is ook een gedetailleerde beschrijving toegevoegd betreffende de bescherming van de soortgroep vogels.

3.2 Overzicht mogelijke effecten

De beoogde bestemmingsplanwijziging kan (op termijn) een mogelijk negatief effect hebben op beschermde dier- en plantensoorten. Ondanks dat het recreatiepark niet wordt uitgebreid, kunnen binnen de parkbegrenzing toch omstandigheden of invloeden veranderen. Deze veranderde omstandigheden of invloeden hebben mogelijk zijn weerslag op beschermde soorten. In onderstaande opsomming worden de invloeden die in dit geval effecten kunnen veroorzaken genoemd.

- Sloop van de huidige bebouwing;
- Bouw van nieuwe (grotere) gebouwen;
- Toename van verlichting;
- Verwijderen van struweel.

Zoals in paragraaf 1.3 beschreven wordt er vanuit gegaan dat kap van bomen niet plaats gaat vinden na goedkeuring van de bestemmingsplanwijziging. Deze activiteit wordt zodoende dan ook niet getoetst.

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is op basis van actuele verspreidingsgegevens, eerder soortgericht onderzoek en expert judgement beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf wordt getoetst of de beoogde bestemmingsplanwijziging (en eventueel daaruit voortvloeiende ruimtelijke ontwikkelingen) een effect kan hebben op de betreffende beschermde soorten.

De (strikt) beschermde soorten die kunnen voorkomen in het plangebied zijn:

- Eekhoorn, Boommarter, Das;
- Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Baardvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis en de Rosse vleermuis
- Algemene broedvogels
- Huismus, Gierzwaluw, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer en Torenvalk
- Meerdere categorie 5-vogelsoorten

3.3.1 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komen mogelijk de Eekhoorn, Boommarter en Das voor. De Boommarter en Das kunnen het plangebied, door het ontbreken van geschikte elementen, niet gebruiken als vast nestbiotoop maar komen er mogelijk incidenteel (foeragerend / verdwaald) voor. De invloeden zoals genoemd in paragraaf 3.2 veroorzaken geen negatieve effecten op eventueel aanwezige dassen en/of boommarters. De omgeving van het plangebied biedt ook nog eens ruim voldoende (en beter geschikt) biotoop voor deze soorten.

De Eekhoorn kan de bomen op het recreatiepark wel gebruiken als vast foerageer- en nestbiotoop. Alleen bij kap van bomen wordt de Eekhoorn mogelijk verstoord en/of aangetast. Dit kan een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 11 van de Flora- en faunawet betekenen. Zoals eerder genoemd wordt er vanuit gegaan dat bomenkap niet plaats gaat vinden, waardoor negatieve effecten op de Eekhoorn ook met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

3.3.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en genieten hierdoor strikte bescherming. Het plangebied is door de aanwezigheid van ondermeer grote bomen en bebouwing geschikt voor de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis, Baardvleermuis, Watervleermuis en de Franjestaart.

Aantasting van (essentiële onderdelen) het leefgebied van vleermuizen is in het kader van de Flora- en faunawet verboden. De in paragraaf 3.2 genoemde invloeden kunnen negatieve effecten veroorzaken op de genoemde vleermuissoorten. Sloop van bebouwing veroorzaakt mogelijk negatieve effecten op de gebouwbewonende soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Voordat er bebouwing gesloopt gaat worden dient een vleermuizencheck uitgevoerd te worden door een ter zake kundige¹. Wanneer op basis van deze check vleermuizen worden verwacht in het gebouw, dient nader vleermuizenonderzoek uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol NetwerkGroeneBureaus (NGB). Vleermuizenonderzoek vindt plaats van april tot en met september (actieve periode van vleermuizen) en is afhankelijk van de weersomstandigheden.

Ook een toename van verlichting in het plangebied veroorzaakt mogelijk negatieve effecten op vleermuizen. De soorten die het meest gevoelig zijn voor licht zijn: Baardvleermuis, Watervleermuis, Franjestaart en Gewone grootoorvleermuis [Limpens *et al.*, 2004]. Voordat een

¹ Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

sterke toename van verlichting gerealiseerd gaat worden, dient nader vleermuizenonderzoek uitgevoerd te worden. Een beperkte of (helemaal geen) toename van verlichting heeft zodoende de voorkeur. Vleermuizenonderzoek is in dat geval niet noodzakelijk.

3.3.3 Vogels

Algemene broedvogels

De beoogde bestemmingsplanwijziging zorgt mogelijk (indirect) voor aantasting van nestlocaties van algemene broedvogels in het plangebied. Sloop van bebouwing en het verwijderen van struweel dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Indien dit soort werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, dienen deze te starten of uitgevoerd te worden buiten de broedperiode, om verstoring te voorkomen. De broedperiode loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving beschermd.

Vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie (categorie 1-4)

De aanwezigheid van vaste nestlocaties van de Huismus, Gierzwaluw, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer en Torenvalk in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Het perceel met vele geschikte bomen biedt (mogelijke) nestlocaties voor de roofvogelsoorten. Gezien het feit dat bomenkap niet plaats gaat vinden, kunnen negatieve effecten op de Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer en Torenvalk met zekerheid worden uitgesloten.

Eventuele sloop van bebouwing zorgt mogelijk voor verstoring en/of aantasting van broedlocaties van de Huismus en/of Gierzwaluw. Indien bebouwing gesloopt gaat worden dient voorafgaand een huismussen- en gierzwaluwencheck (mei-juni) uitgevoerd te worden. Wanneer deze soorten op basis van de check worden aangetroffen in het gebouw, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

Vogelsoorten uit categorie 5

De aanwezigheid van vogelsoorten die zijn opgenomen in categorie 5 kan niet worden uitgesloten in het plangebied. Door de aanwezigheid van meerdere bomen en struiken biedt het plangebied geschikte nestgelegenheid voor ondermeer de Koolmees, Pimpelmees en Grote bonte specht. Echter, door de aanwezigheid van ruim voldoende soortgelijke (en beter geschikte) nestmogelijkheden in de omgeving van het plangebied, worden de mogelijk aanwezige categorie 5-soorten als "algemene broedvogels" beoordeeld.

Zodoende gelden, om verstoring te voorkomen, dezelfde voorwaarden als voor algemene broedvogels.

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel 3.1 zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de beoogde bestemmingsplanwijziging. Uiteraard is de wijziging op zichzelf niet schadelijk voor beschermde soorten. Wel kunnen door de wijziging invloeden en/of omstandigheden veranderen, waardoor beschermde soorten wel worden beïnvloed.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2 en/of 3) die mogelijk (indirect) geschaad worden door de beoogde bestemmingsplanwijziging.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis, Baardvleermuis, Watervleermuis en de Franjestaart	Artikel 11, bij sloop bebouwing of toename verlichting in het plangebied is nader onderzoek noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen
Algemene broedvogels	Meerdere soorten	Geen aantasting van vogels tijdens broedseizoen, mits verwijderen struweel, sloop bebouwing en bouwactiviteiten buiten broedseizoen plaatsvindt
Vogels met vaste verblijfplaats (categorie 1-4)	Huismus en Gierzwaluw	Artikel 11, bij sloop bebouwing is nader onderzoek noodzakelijk om exacte effecten te bepalen
Vogels met vaste verblijfplaats (categorie 5)	Meerdere soorten	Geen aantasting van vogels tijdens broedseizoen, mits verwijderen struweel, sloop bebouwing en bouwactiviteiten buiten broedseizoen plaatsvindt
Overige soorten / soortgroepen	Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten	Niet van toepassing

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In opdracht van de eigenaar van parc King's Home heeft Tauw oriënterend onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving ten behoeve van de beoogde bestemmingsplanwijziging van het perceel aan de Birkstraat 132 in Soest. Op het perceel is een recreatiepark aanwezig met bestemming 'recreatieve doeleinden I'. Deze bestemming wordt, indien goedgekeurd, geüpgrade wat ondermeer de bouw van meer en grotere chalets mogelijk maakt.

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan, waarbij literatuuronderzoek gecombineerd met de resultaten van eerder soortgericht onderzoek een globale effectanalyse van (strikt) beschermde flora en fauna in en nabij het plangebied oplevert. De wetgeving die van toepassing is, is de Flora- en faunawet. Er is niet getoetst aan de EHS, omdat het terrein van parc King's Home niet uitgebreid wordt in het gebied dat is aangewezen als EHS-gebied.

Op grond van de beschikbare gegevens en de uitgevoerde toetsing zijn de volgende conclusies getrokken:

- De beoogde bestemmingsplanwijziging levert geen problemen op in het kader van natuurwetgeving, mits wordt voldaan aan de vier onderstaande randvoorwaarden.
 1. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor meerdere soorten vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de beoogde bestemmingsplanwijziging zijn niet uit te sluiten. Bij sloop van bebouwing of een toename van verlichting in het plangebied is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen.
 2. Het plangebied is geschikt als nestlocatie voor de jaarrond beschermde vogelsoorten Huismus en Gierzwaluw. Negatieve effecten op deze soorten als gevolg van de beoogde bestemmingsplanwijziging zijn niet uit te sluiten. Bij sloop van bebouwing binnen het plangebied is nader onderzoek naar deze vogelsoorten noodzakelijk om exacte effecten te kunnen bepalen.
 3. De werkzaamheden die mogelijk volgen uit de bestemmingsplanwijziging worden beschouwd als een voor vogels versturende activiteit en dienen hierdoor buiten de broedperiode van vogels plaats te vinden of te starten. De broedperiode loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten deze periode zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan beschermd.

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

4. Gedurende elke vorm van werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Er is geen ontheffing nodig voor de mogelijk aanwezige tabel 1-soorten.

5 Bronnen

5.1 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004]
Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem. 24 pp.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg

Concept

Kenmerk R001-4799579XAB-ibs-V01

aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]

Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

[Van den Bijtel, 2007]

Ecologisch onderzoek recreatiepark King's Home, gemeente Soest. Oktober 2007; in opdracht van recreatiepark King's Home.

5.2 Internetbronnen

www.minlnv.nl

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.provincie-utrecht.nl

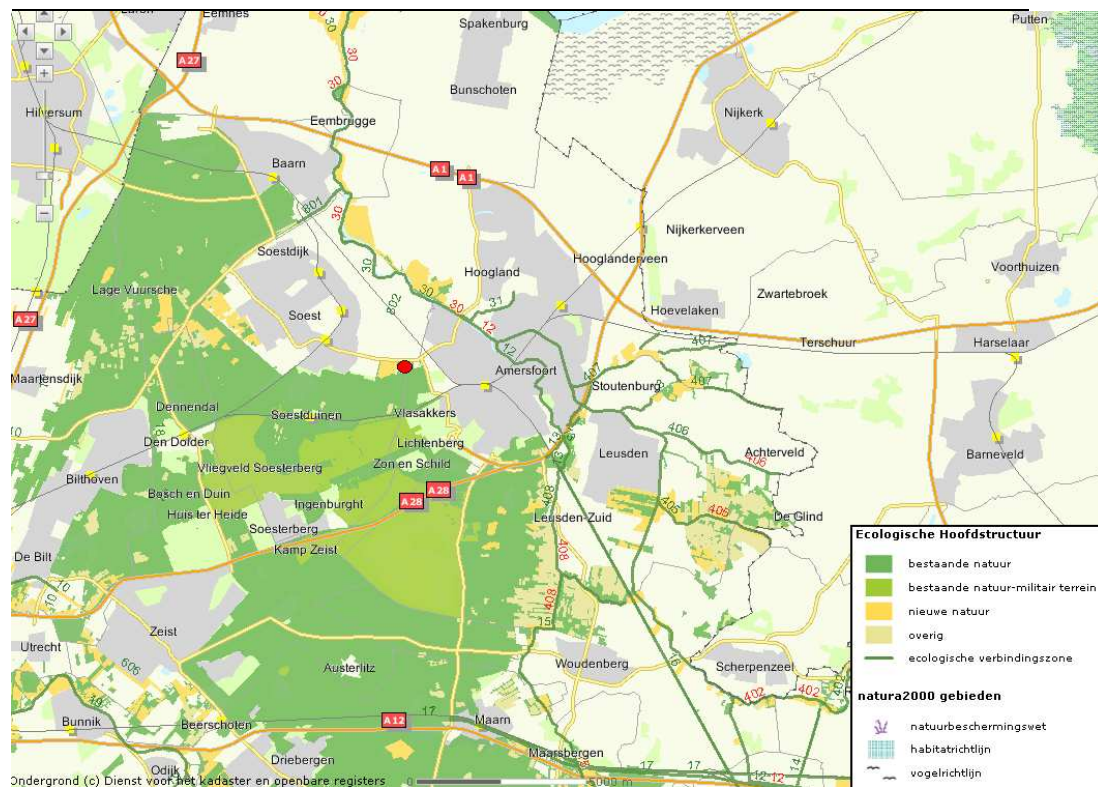
www.zoogdieratlas.nl

www.sovon.nl

Bijlage

1

Overzichtskaart plangebied

Figuur b1.1 Overzicht van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en EHS-gebieden. Het plangebied is globaal gemarkeerd door de rode stip.

Bron: <http://webkaart.provincie-utrecht.nl/>

Bijlage

2

Toelichting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voorheen LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën namelijk:

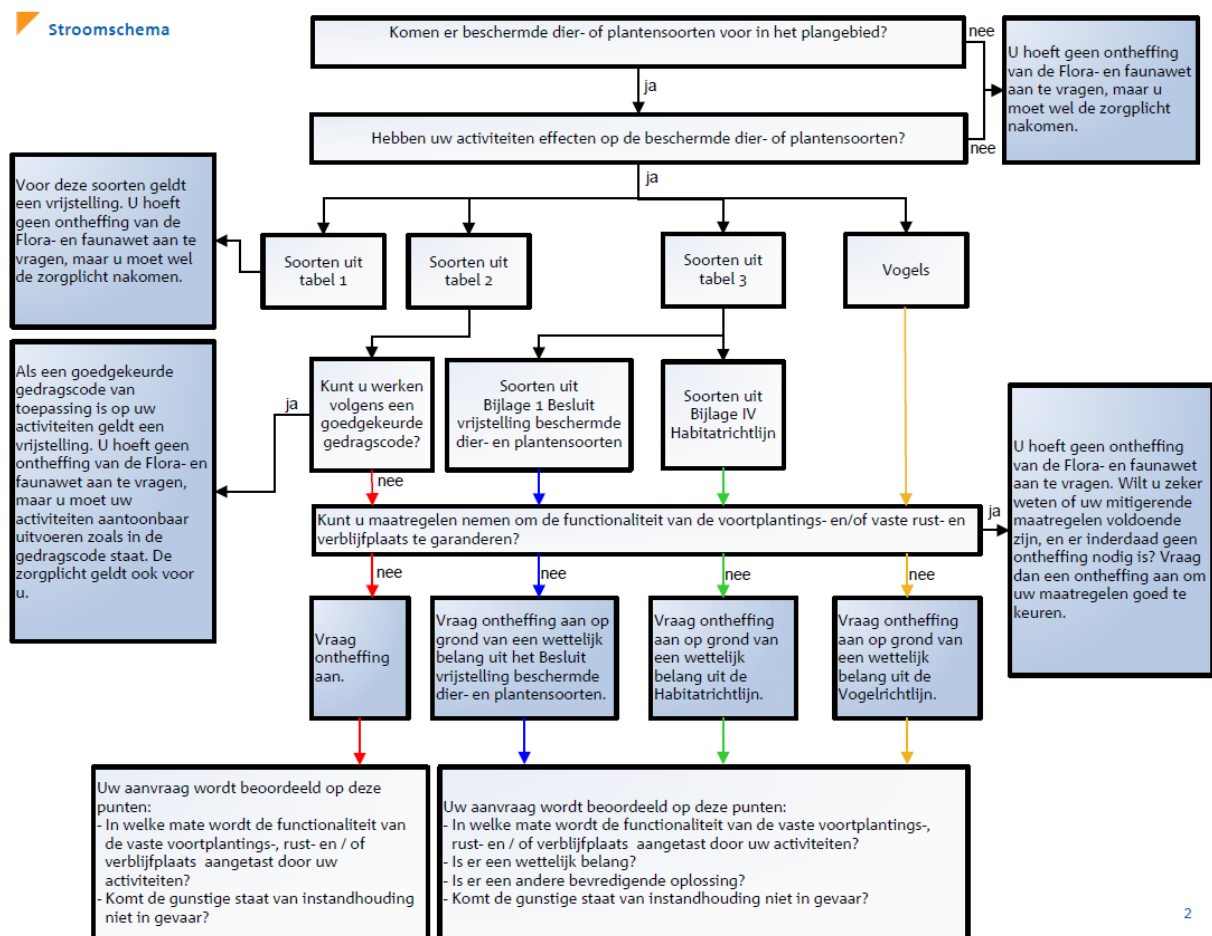
- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van EL&I. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

- Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen
Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
Artikel 13: Verbod: bezit van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2- en 3-soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2- of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mag worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van EL&I in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt

gedaan aan de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van EL&I geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van EL&I eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort²

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

Voor tabel 3-soorten uit de bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

² De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd. De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing

wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) - *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - *Veiligheid van het luchtverkeer*
 - *Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - *Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken".

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Over de Rode Lijst

De Rode Lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode Lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijstsoorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.

Bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur

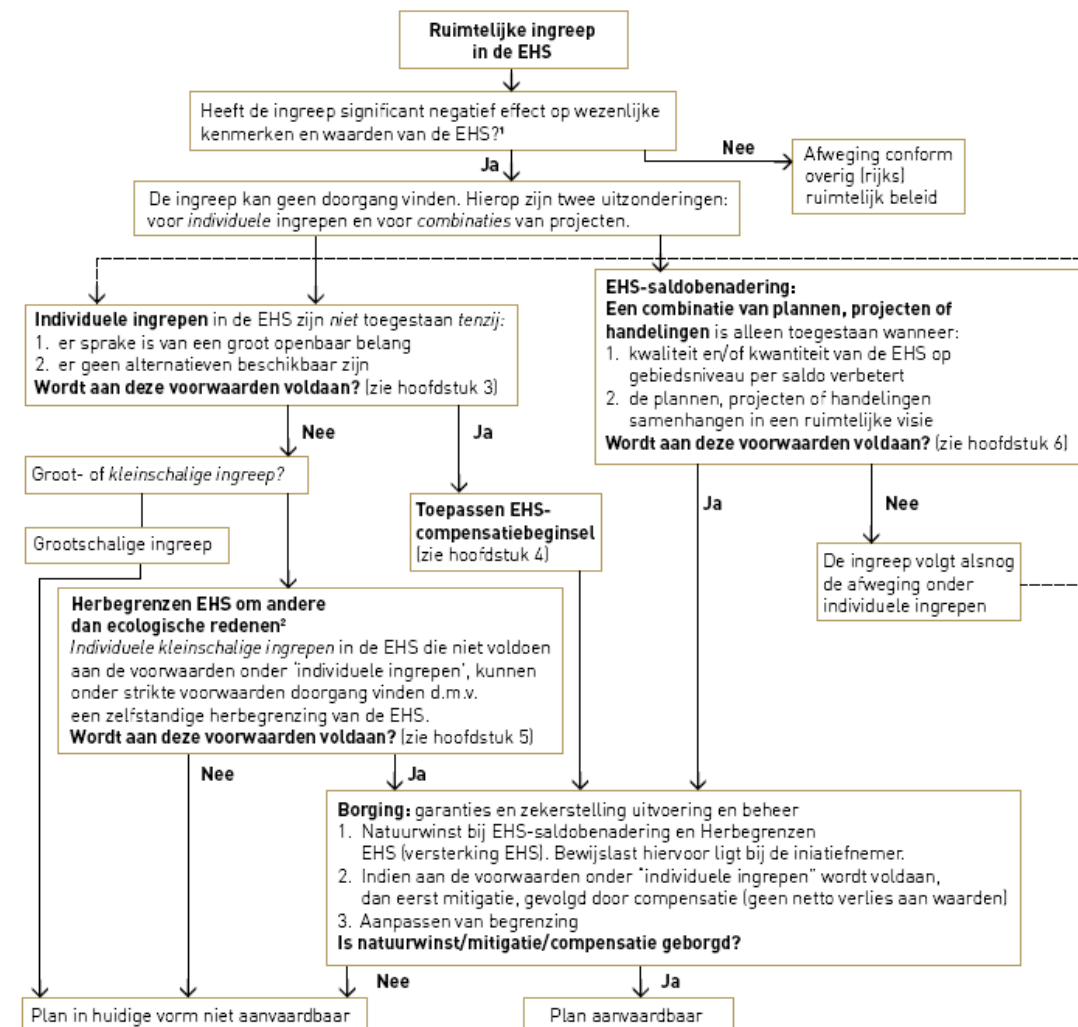
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en Verordening Ruimte (provinciaal niveau) inclusief omgevingsplannen. De begrenzings- en indelingen bij de begrenzings- en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Verordening Ruimte de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS', een gezamenlijke uitwerking van Rijk en provincies, van toepassing. Hierin wordt onder meer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden, er geen reële locatiealternatieven zijn én er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wel mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) toch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het bevoegd gezag, de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

- ¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels.
- ² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.